

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A sajtó-helyreigazítási eljárás és a személyiségvédelem összefüggései
az új Ptk. változásainak nyomán**

Szerző:

Mezei Kitti

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

2013.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A sajtó-helyreigazítási eljárás anyagi jogi és eljárásjogi alapjai
2. A személyiségi jogok és a személyiségvédelem
  - 2.1. A Ptk. és Smtv. szabályozása
  - 2.2. A személyiség, személyiségvédelem és a közszereplők
3. A sajtó-helyreigazítási eljárás és per
  - 3.1. A sajtó-helyreigazítási eljárás célja és biztosítéka
  - 3.2. A sajtó-helyreigazítási eljárás szabályai
    - 3.2.1. A sajtó-helyreigazítási igényérvényesítés és a határidők
    - 3.2.2. A helyreigazítást kérő kérelem és a helyreigazító közlemény tartalma
    - 3.2.3. A sajtó-helyreigazítás érvényesítésének korlátai
  - 3.3. A sajtó-helyreigazítás jogosultja és kötelezettje: a peres felek
  - 3.4. Az illetékesség és a keresetlevél
  - 3.5. A bizonyítás a sajtó-helyreigazítási perben
  - 3.6. A határozat és az egyezség a sajtó-helyreigazítási perben
4. Összefoglalás

Felhasznált irodalom jegyzéke

Hivatkozott jogszabályok jegyzéke

1. A sajtó-helyreigazítási eljárás anyagi jogi és eljárásjogi alapjai

A sajtó-helyreigazítás felől 2010. december 31-ig a Ptk. 79. §-a rendelkezett, meghatározva a kötelezett személyét, valamint a helyreigazítási igény érvényesítésének módját és határidejét is. Ezzel párhuzamos rendelkezést tartalmazott a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (St.) 19. §-ának (3) bekezdése is. A hatályos sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó szabályok alapját részben anyagi jogi téren és részben eljárásjogi téren az Alaptörvény, továbbá a sajtótörvényt felváltó, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.), a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) és a még hatályos 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: Ptk.) alkotja, és ki fogok térni az új 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről szerinti szabályozásra is.¹ A sajtó-helyreigazítási eljárást pedig az 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról rögzíti (a továbbiakban: Pp.)

Először az Alaptörvényünkkel foglalkozok. Az Alaptörvény felsorakoztatja az alapvető jogok katalógusát, amely révén meghatározza mind a törvényhozó, mind a jogalkalmazó szervek kötelességeit. Az már különböző jogágak feladata, hogy mindegyik a maga eszköztárát sorakoztassa fel az alapvető jogok érvényesítésére és védelmére.² Alaptörvényünk rögzíti, hogy az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, és védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Továbbá kimondja, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, illetve mindenkit megillet a jó hírnévhez való jog, elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A sajtószabadság alkotmányos kiindulópontja a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, amit az Alkotmánybíróság is valamennyi kommunikációs „anyagjogaként” tart számon. „Ezen alapjogból következik, hogy az egyént a véleménynyilvánítás nem csak a magánszférában megillető jogként jelenik meg, hanem annak az intézményesített kommunikációban, a hagyományos és újszerű kommunikációs eszközökben is érvényre kell jutnia.”³ Emellett azonban fontos tisztázni, hogy az Alaptörvény a szabad kommunikációt biztosítja és nem annak tartalmára vonatkozik. Ez

¹ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata. Complex Kiadó, Budapest, 2010. 1596. o.; 1343. o

² HVG-ORAC Jogkódex: Kecskés László, Kőrös András, Makai Katalin, Orosz Árpád, Osztovits András, Petrik Ferenc: Polgári jog I/VI. - Bevezető és záró rendelkezések, Az ember mint jogalany, Öröklési jog; In: Wellmann György (szerk.); Petrik Ferenc (főszerk.): Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; HVG-ORAC, 1360 oldal; Budapest 2013.

³ Kiss Daisy - Rónay Zoltán - Sántha Ágnes - Szabó Péter: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.) Különleges perek. Kérdések és válaszok a Polgári perrendtartás Különös részéből. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011. 474. o; 169. o

az alapjog nem korlátozhatatlan, annak mértéket szab más alapjog, így az ember, az egyén személyiségéhez fűződő jogok védelme.⁴ Alaptörvényünk negyedik módosítása révén bekerültek részletesebb szabályok is a véleménynyilvánításra vonatkozóan a IX. cikkben: a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére, és nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek - törvényben meghatározottak szerint - jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni. A demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges megfelelő tájékoztatás, valamint az esélyegyenlőség biztosítása érdekében, politikai reklám médiaszolgáltatásban kizárólag ellenérték nélkül közölhető. Az országgyűlési képviselők általános választásán országos listát, illetve az európai parlamenti képviselők választásán listát állító jelölő szervezetek által és érdekében, az országgyűlési képviselők és az európai parlamenti képviselők választását megelőzően, kampányidőszakban politikai reklám - sarkalatos törvényben meghatározottak szerint - kizárólag közszolgálati médiaszolgáltatások útján, egyenlő feltételek mellett tehető közzé. Végül kimondja, hogy a sajtószabadságra, valamint a médiaszolgáltatások, a sajtótermékek és a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervre vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg. Új Alaptörvényünk magával hozta más törvények változásait is, amit az 2011. évi CCI. törvény az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló törvény tartalmazza. Alapvetően technikai változtatások ezek, de vannak érdemi rendelkezései is az Smtv. -re vonatkozóan. A 370.§ kiegészíti az Smtv. -t azzal, hogy felsorolja az Alaptörvény szerint sarkalatosnak minősülő rendelkezéseit. Érdekes, hogy az előterjesztő saját meghatározása szerint sem számít sarkalatosnak az Smtv. 10-11.§- a, azaz a Közönség jogai alcím. Az Alaptörvény T) cikk (4) bekezdése szerint a sarkalatos törvény olyan törvény, amelynek elfogadásához és módosításához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Alaptörvény valóban nem tartalmazza, hogy a közönség jogait illetően az Smtv. -ben szereplő, a közszolgálati médiaszolgáltatás működését kimondó és céljait felsoroló törvényeknek sarkalatosnak kellene lenniük. Ugyancsak nincs az Alaptörvényben utalás a közszolgálati médiaszolgáltatókra.⁵

Az Smtv. külön fejezete foglalkozik a sajtószabadsággal, amely rögzíti szintén Alaptörvényünknek megfelelően, hogy Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és

---

⁴ Kiss - Rónay - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.) 2011.; 169. o

⁵ <http://mediajogfigyelo.hu/index.php?do=a&id=2328> 2013.06.21.

sokszínűségét és a sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is.⁶

Továbbá a közönség jogait, a sajtó kötelezettségeit és a sajtószabadság korlátait határozza meg. A közönségi jogként joga van mindenkinek arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.⁷ A hiteles tájékoztatási tevékenysége során a sajtó, nem élhet vissza a sajtószabadsággal, nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak a sérelmével.⁸ Magyarországon közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzeti önazonosság és az európai identitás, a nemzeti, családi, etnikai, vallási közösségek megőrzése és megerősítése, a magyar és a nemzetiségi nyelvek és kultúra ápolása, gazdagítása, az állampolgárok tájékozódási és kulturális igényeinek kielégítése céljából.⁹ Új szabályként bekerült, hogy a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.¹⁰

A sajtószabadságnak azonban vannak korlátjai: a médiatartalom nem sértheti az alkotmányos rendet.¹¹ A sajtószabadság gyakorlásának fontos korlátja, hogy nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.¹² Törvény a médiaszolgáltatások megkezdésének vagy végzésének, illetve a sajtótermékek közzétételének feltételéül szabhatja a hatósági nyilvántartásba vételt. A nyilvántartásba vétel feltételei nem korlátozhatják a sajtó szabadságát.¹³

A médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot és tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő

---

⁶ Smtv. 4. § (1) - (2) bekezdés

⁷ Smtv. 10. §

⁸ Smtv. 4. § (3) bekezdés

⁹ Smtv. 11. §

¹⁰ Smtv. 13. §

¹¹ Smtv. 16. §

¹² Smtv. 4. § (3) bekezdés

¹³ Smtv. 5. § (1) - (2) bekezdés

személyek médiatartalomban történő, öncélú és sérelmes bemutatása.¹⁴ Tilos visszaélni a médiatartalom-szolgáltatónak adott, nyilvános közlésre szánt nyilatkozat közzétételébe vagy a médiatartalomban való szereplésbe történt beleegyezéssel.¹⁵ A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére, illetve kirekesztésére.¹⁶

2. A személyiségi jogok és a személyiségvédelem

2.1. A Ptk. és Smtv. szabályozása

A polgári jog e parancsa ad nyomatékot a személyiségi jogok védelmének. Ez a szabály mindenkit arra kötelez, hogy a személyiségi jog megsértésétől tartózkodjék. E parancsban kifejezésre jut minden jogsértő magatartás tilalma és minden ilyen magatartás jogellenessé nyilvánítása. A személyiségi jog tehát abszolút jellegű, mindenkire egyaránt kötelező. Ez a kötelezés negatív, tehát a jogsértéstől való tartózkodást tartalmazza. A személyiségi jog konkrét megsértése teszi a jogviszonyt relatívvá, ekkor a jogosultnak a jogsértővel szemben támad követelése a jogsértő magatartás megszüntetésére és a jogsértés jóvátételére.¹⁷

A még hatályos Ptk. 78. (1) bekezdése foglalkozik a személyhez fűződő jogok védelmével, amely magában foglalja, hogy ez kiterjedjen a jó hírnév védelmére is. A személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 78. (2) bekezdése részletezi, hogy a jó hírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A Ptk. a 79. § utal arra, hogy a sajtó-helyreigazításra irányuló igény érvényesítésének szabályait az Smtv., valamint a Pp. állapítja meg. Korábban a Ptk. szabályozta a sajtó-helyreigazítás jogát, de a Ptk. -ban a személyhez fűződő jogok körében már csak utaló jogszabály található. A szabályozásnak a módja, amely a sajtó-helyreigazítás követelésére irányuló jogot az Smtv. rendelkezései közé helyezi át, nem változtat azon, hogy rendszertani szempontból az Smtv. 12. §-a alapján továbbra is polgári jogi jogviszony keletkezik, amely változatlanul a személyhez fűződő jogok körébe tartozik. Ehhez képest a sajtó-helyreigazítás követelésének jogára alkalmazni kell a Ptk.-nak mind a személyhez fűződő

---

¹⁴ Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdés

¹⁵ Smtv. 15. § (1) bekezdés

¹⁶ Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdés

¹⁷ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

jogokra vonatkozó speciális, mind pedig általános szabályait is. A Pp. XXI. fejezetében szabályozott különös eljárás egyetlen polgári jogi jogosultságnak: a személyhez fűződő jogok védelme körében szabályozott sajtó-helyreigazításnak az érvényesítésére szolgál. A gyakorlat szerint a jogsértésnek különösen súlyos esete, hogy az egyén jó hírnevét sértő valótlan állítás a sajtóban jelenik meg és ezáltal széles körű nyilvánosságot kap. A sérelem súlya és a jog védelmének speciális eszközei vezettek a jogi szabályozás komplexitására, azaz arra, hogy az anyagi és eljárási szabályok között olyan szoros összefüggés van, hogy egymástól elkülönített ismertetésük nem is lehetséges.¹⁸

A sajtó-helyreigazítási jogról tehát az Smtv. 12. § (1) bekezdése rendelkezik: ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

A törvény indokolása szerint a sajtó-helyreigazítás új szabályai alapján a jövőben e jog kiterjed az internetes médiatartalmak meghatározott körére, illetve valamennyi, e törvény által szabályozás alá vont tartalomra is. A törvény szerint nem csupán a hamis tényállítások, hanem a becsületet, emberi méltóságot sértő egyéb közleményekkel szemben is lehetséges a sajtó-helyreigazítási jognak a gyakorlása.¹⁹

Az új Ptk. szabályozását is érdemes áttekinteni, hogy a személyhez fűződő jogok védelmének szabályozása hogyan fog alakulni. Az új Ptk. a „A személyiségi jogok általános védelme” alcím alatt szabályozza: mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. Nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult.²⁰ A személyiségi jogok védelme általános jellegű és a törvény általában védi a személyiség bármely megnyilvánulását, azokat is, amelyeket a törvény nem nevesít. A Ptk. az általános személyiségi jog megállapítását követően kiemeli a legfontosabb nevesített személyiségi jogokat, különösebb indokolás nélkül felsorolja a nevesített személyiségi jogokat, ezek közül néhányat részletesebben nem határoz meg, többnek azonban ezt követően a tartalmát is kifejti.²¹ A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése; a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése; a személy

¹⁸ HVG-ORAC Jogkódex: Petrik Ferenc: XXI. fejezet; In: Petrik Ferenc: Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC, 995 oldal; Budapest. 2012-2013.

¹⁹ https://segitseg.magyarorszag.hu/gyik/janKV_1_mediatorveny.html 2013.02.18.

²⁰ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme] (1)-(3) bekezdés

²¹ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

hátrányos megkülönböztetése; a becsület és a jóhírnév megsértése; a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése; a névviseléshez való jog megsértése; a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.²² Ezek közül azokkal fogok foglalkozni, amelyek a témához szorosabban kapcsolódnak. A személyiség fogalmának lényeges eleme a személyiségek egyenlőségének követelménye. A magánszemély hátrányos megkülönböztetésének tilalma az alapvető alkotmányos jog polgári jogi vetülete.²³ Az új Ptk. rögzíti a becsülethez és jóhírnévhez való jogot és meghatározza a becsület illetve a jóhírnév megsértésének eseteit. A becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.²⁴ A köznyelvben a hírnév, a becsület, az emberi méltóság rokon értelmű szavak, közöttük az eltérés inkább csak fokozati, a személyiség értékelésének egy-egy mozzanatát tükrözi. A becsület a személyről a társadalomban kialakult értékítélet, amelynek kedvezőtlen megváltoztatása jelenti a becsület sérelmét. A személlyel kapcsolatos értékelésnek nem kell megfelelnie a személyiség valóságos társadalmi értékének. A hírnév általában a személy értékeléséhez alapul szolgáló tényállítások valóságára vonatkozik. A való tények közlése, a közlés hangneme egyéb személyiségi jogot sérthet, de nem jár a jó hírnév megsértésével (LB Pfv.IV.20.081/1999.). A mástól szerzett értesülés továbbadása, közvetítése is sértheti a személy hírnevét: ez a valótlan tény híresztelése. Híresztelésnek kell tekinteni más személy nyilatkozatának, tájékoztatásának a közlését, továbbítását, közreadását akkor is, ha híven közli más személynek valótlan tényállítást tartalmazó nyilatkozatot (LB Pfv.IV.20.426/1977.).²⁵

A másik lényeges nevesített személyiségi jog a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog. Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.²⁶ A hatályos szabályozás szerint "a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés". A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közölte, hogy a "bármiféle visszaélés" fordulatot a bírói gyakorlat régóta úgy értelmezi, hogy abba a képmás, hangfelvétel engedély nélküli

²² 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:43. § [Nevesített személyiségi jogok]

²³ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

²⁴ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:45. § [A becsülethez és jóhírnévhez való jog] (1)-(2) bekezdés

²⁵ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

²⁶ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:48. § [A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]

elkészítése is beletartozik és nem csak az engedély nélküli nyilvánosságra hozatal, utóbbira utal az új Ptk.-ban a "felhasználás". Tehát a sajtófotóra vonatkozó szabályozás nem hoz érdemi változást az új Ptk.-ba csak a kialakult bírói gyakorlatot emelik be.²⁷ A képmáshoz és a hangfelvételhez való személyiségi jogot megsértik, ha elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulását nem kérik. A képmás és a hangfelvétel felhasználását tágan kell értelmezni: minden olyan eset felhasználást jelent, amikor a felvétel bárki számára hozzáférhetővé válik. Természetesen felhasználás a forgalomba hozás, többszörözés, kiállítás, illetéktelen személynek való átadás is. Tilos a kép- vagy hangfelvételt a rádió vagy a televízió útján sugározni. Általános szabály szerint a jogszerűen, az ábrázolt személy hozzájárulásával készült képmást és hangfelvételt sem lehet külön erre vonatkozó hozzájárulás nélkül felhasználni, többszörözni, másnak átadni. Nincs szükség a képmás, a hangfelvétel felhasználásához az ábrázolt személy hozzájárulására nyilvános közszereplés esetén. Aki valamilyen közéleti jellegű nyilvános tevékenységet végez, számolnia kell azzal, hogy a hangját, képmását a rádió vagy a televízió közvetíti, vagy felvétel készül róla.²⁸ „A gyakorlat alakította ki a tömegfelvétel fogalmát, amikor fizikai képtelenség több száz, esetleg ezer személytől a közléshez hozzájárulást kérni. Tömegfelvétel készítésének azonban két feltétele van: 1) Olyan eseményen készül, ahol szokásos a fénykép-, film- és tévéfelvétel készítése, tehát aki azon részt vesz, számolnia kell azzal, hogy személyét - esetleg felismerhetően is - megörökítik (sporteseményen, nagygyűlésen, felvonuláson). 2) Tömegfelvétel készülhet olyan helyen is, ahol szokásosan nem lehet a felvétellel számolni (utcán, pályaudvaron stb.). Ekkor azonban már egyes személyek kiemelésére, felismerhető ábrázolásukra csak hozzájárulásukkal kerülhet sor (amely történhet ráutaló magatartással is). A hallgatólagos hozzájárulás azonban csak akkor állapítható meg, ha az ábrázolt személy tudott arról, hogy őt fényképezik. A tömegfelvétel azonban csak célja által indokoltan használható fel, tehát a sporteseményről, a gyűlésről történő tájékoztatás céljából. Ez különösen vonatkozik a tömegből kiemelt személyiségről készített felvételre, amit később önállóan, különösen a tömegeseményen való részvételtől eltérő gondolat illusztrálására nem szabad felhasználni.”²⁹

A személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni.³⁰ Új rendelkezésként és az általános személyes érvényesítés szabálya alól kivételként bekerült a kódexbe: ha a személyiségi jog megsértése közérdekbe ütközik, a jogosult hozzájárulásával az ügyész keresetet indíthat, és érvényesítheti a jogsértés felróhatóságtól független szankcióit. Az ügyész keresete alapján a jogsértéssel elért vagyoni előnyt

²⁷ <http://www.jogiforum.hu/hirek/29861> 2013.06.26.

²⁸ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

²⁹ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

³⁰ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:54. § [A személyiségi jogok érvényesítése] (1) bekezdés

közérdekű célra kell átengedni. E bekezdést az (5) bekezdésben foglalt jogsértés esetén azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ügyész a jogosult hozzájárulása nélkül is - az elévülési időn belül - keresetet indíthat. Érdekes helyzetet teremt ez, hogy bevonták az ügyészt ilyen szubjektív kérdésbe.³¹ Továbbá egy évek óta tartó jogvitára tett pontot az új Ptk., amely elfogadja, hogy a közösséget is érheti személyiségi jogsértés, és ennek sérelme összefüggésben állhat a közösség tagjának személyiségi jogával. Tehát az új Ptk. kimondja, hogy a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. A közösség bármely tagja a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját érvényesítheti.³² A „közösségek méltóságának” védelme nem teljesen új ötlet, próbálták már korábban is beilleszteni a Ptk. -ba, akkor azonban az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek ítélte a módosítást. Az AB megállapította, hogy a közösségek személyiségi jogi jogérvényesítésének lehetősége aránytalanul korlátozná a véleménynyilvánítás szabadságát, a személyhez fűződő jogok pedig csak személyeket illethetnek meg (96/2008. (VII. 3.) AB határozat).³³ Mindez a sajtósok, újságírók munkáját korlátozhatja a közel jövőben, ezért is tartottam fontosnak, hogy megemlítssem az újságírókat is érintő szigorításokat, a személyiségi jogok érvényesítéséről szóló rendelkezéseket. Külön még egy újdonságra felhívnom a figyelmet, hogy a nem vagyoni kár helyett a sérelemdíj elnevezés került bevezetésre. Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.³⁴

³¹ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:54. § [A személyiségi jogok érvényesítése] (4) bekezdés

³² 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:54. § [A személyiségi jogok érvényesítése] (5) bekezdés

³³ http://mandiner.blog.hu/2013/06/26/a_szegegy_ujsgirok_esete_az_uj_ptk-val 2013.06.26.

³⁴ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:52. § [Sérelemdíj]

2.2. A személyiség, személyiségvédelem és a közszereplők

A sajtó-helyreigazítás a személyiségi jogvédelem sajátos eszköze. Ahhoz, hogy megértsük a sajtó-helyreigazítás jelentőségét és célját, ahhoz meg kell ismerni a legalapvetőbb fogalmat, az általa védeni kívánt értéket, a személyiséget.

Azon kevés jogtudós közé tartozik Petrik Ferenc, aki a személyiség fogalmának a meghatározására vállalkozott: „A személyiség az egyes emberi testi és szellemi struktúrája, nem kizárólag mentális, de nem is kizárólag neurális (fizikai) jelenség. A személyiség fogalmába - jogi fogalmába is természetesen - az ember testi és szellemi működése is beleértendő, amely elválaszthatatlan egységet alkot.”³⁵ A személyiség a test és szellem elválaszthatatlan egysége, amely kifejezésre juttatja az egyén viselkedését és gondolkodását. Mindez jelenti a személyiségnek értékminőségét, amit a személyiségi jog véd.³⁶ Petrik Ferenc fogalom meghatározása azért is jelentős, mert a személyiségi jogokon kívül a nem vagyoni kár fogalma is levezethető belőle, amely olyan személyiséget ért hátrány, amely a személyiség életminősége csökkenéséhez vezet. Petrik Ferenc megközelítése szerint a nem vagyoni kár az emberi személyiség testi vagy lelki életminőségének a hátrányos megváltoztatása.³⁷

A személyiség egységes és oszthatatlan, de magánjogban külön nevesítve jogosultsággént is megjelennek önállóan értékelhető elemei, mint például a korábban már említett méltósághoz való jog és a jó hírnévhez fűződő jog. Fontos különbséget tenni a „személy” és a személyiség között: a polgári jogban a „személy” fogalma a jogalanyt jelenti, a személyiség pedig a jog által védeni kívánt értéként jelenik meg. Összességében a személyiség mint egy összetett jogi struktúraként foglalja magába együttesen az emberi értékeket, annak mozgásterét, szabadságát, testi és lelki egységét.³⁸

A személyiségvédelem alapvető funkciója a magánjog modern felfogása szerint, hogy védje az ember szabadságát, önmegvalósításhoz való jogát az ember személyiségét ért támadásokkal szemben és az emberhez méltó életfeltételeket biztosítsa. A személyiségvédelem kiterjed a jogi személyekre is.³⁹

Érdemes megemlíteni a közszereplőket, akik mind a személyiség fogalma, mind a személyiségvédelem szempontjából speciális jogalanyok. Tattay Levente szerint: „a közszereplők azok a

³⁵ Jobbágyi Gábor: Személyiségi és családi jog. Szent István Társulat, Budapest, 2000. 55. o.;

Idézi: Tattay Levente: A közszereplők személyiségi jogai. Dialóg Campus Kiadó, 2010. 384. o.; 14. o.

³⁶ Petrik Ferenc szerkesztésében: A személyiségi jogi védelme. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1992. 18. o.; Idézi: Tattay, 2010. 14. o.

³⁷ Petrik Ferenc: A személyiségi jogi védelme. A sajtóhelyreigazítás. Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2001. 208.o.; Idézi: Tattay, 2010. 15. o.

³⁸ Tattay, 2010. 15. o.

³⁹ Tattay, 2010. 16. o.

természetes vagy jogi személyek, amelyek a média közvetítésével nyilvános közéleti szereplést vállalnak, vagy - nyilvános szereplés híján - a közélet alakulására jelentős befolyással bírnak.”⁴⁰ A közélet szereplői személyiség szempontjából privilegizáltak, a személyiségük érvényesülésére és az önmegvalósításra több lehetőségük van. A személyiségvédelmük viszont jelentősen szűkebb, mint az átlagembereké és többet kell túrniuk a személyüket ért támadások esetén. A személyhez fűződő jogaik szabadon támadhatóak, mint például nyílt támadásokat, negatív értékítéleteket képmásuk nyilvánosságra hozatalát, bizonyos adatok és titkok közlését kell elviselniük.⁴¹ A bírói gyakorlat szerint: "a közszereplőről alkotott kedvezőtlen véleménynyilvánítás, értékítélet önmagában akkor sem alapoz meg személyiségvédelmet, ha túlzó vagy felfokozott érzelmeket tükröz" (BH 2004/104.). Ez a gyakorlat megfelel az Európai Emberi Jogi Bíróság álláspontjának. A Bíróság egyik döntése szerint "a közszereplést vállaló személyeknek vállalnia kell azt is, hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben" (Lingens v. Austria, Castells v. Spain).⁴² Azonban a közszereplőket is megilleti a sajtó-helyreigazítás jog, amennyiben valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy velük kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel. A jó hírnevet sértő valótlan tényközlések esetén a jó hírnévhez fűződő alkotmányos jog megelőzi mind a véleménynyilvánításhoz, mind pedig a sajtószabadsághoz való jogot. A védelem a közszereplő hozzátartozójára is kiterjed, ezáltal nagyobb védelmet próbálnak nyújtani: „A saját személyében kérhet személyiségvédelmet az a közszereplő, akinek a hozzátartozójáról az elektronikus sajtó nagy nyilvánosság előtt oly módon közölt sértő és valótlan tényeket, hogy a hozzátartozó személyét a közszereplőhöz fűződő hozzátartozói kapcsolat által jelenítette meg.”⁴³ Külön érdekesség, hogy a Kúria 1/2012. számú BKMPJE jogegységi határozatban úgy döntött az intézkedő rendőrökkel kapcsolatban, hogy „a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységének ellátása során nem minősül közszereplőnek, ezért a személyt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulása”. Az Alkotmánybíróság az 54/2000.(XII.18.) AB határozatában az alapjog korlátozás körében kifejtette: „az állampolgárok jogainak hatékony védelme érdekében szükséges az, hogy az állam nevében közhatalmat gyakorlók személyének azonosítása, a vele szemben intézkedő hivatalos közeg „egyediesítése” az állampolgár által könnyen elvégezhető legyen. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint

---

⁴⁰ Tattay, 2010. 19-20. o.

¹⁶ Tattay, 2010. 19-20.

⁴² HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

⁴³ Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV. 20 232/2004. - EBH 2004. évi 1116. sz. Idézi: Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1350. o.

az egyenruhát viselő hivatásos és szerződéses állomány tagjai tevékenységüket nem „arctalan tömegként”, hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztségviselőként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét. Az intézkedés alá vont állampolgárnak jogos érdeke az, hogy a hatósági fellépés teljes időtartama alatt tisztában legyen a vele szemben intézkedő személyazonosságával, „egyediségével.” A Rendőrségről szóló 1994. évi XXIV. törvény rendelkezései biztosítják azt, hogy a rendőrt intézkedése során - neve, azonosító száma, szolgálati igazolványa illetve azonosító jelvénye alapján - kétséget kizáró módon azonosítani lehessen, és az intézkedést fogantató rendőr arcképe tehát nem tekinthető közérdekből nyilvános adatnak, ugyanis az nem tartozik a rendőri szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy közfeladatának ellátásával összefüggő egyéb személyes adata körébe.⁴⁴

Az új Ptk. -ban külön szabályozást nyert a közéleti szereplők személyiségi jogának védelme, amely szerint: a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét méltányolható közérdekből, szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.⁴⁵ „Az új Ptk. szerint is korlátozható a közéleti szereplő személyiségi joga. E korlátozás feltételei:

- a személyiségi jogi védelem nem terjed ki arra a fellépésre, amely a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása érdekében történik, tehát nem bármilyen tartalmú fellépés élvez mentességet (a feltétel lényegében megfelel a közérdekű fellépés fogalmának),
- a fellépés az előbbi cél megvalósulásához szükséges mértéket nem lépi át,
- az emberi méltósághoz való jog lényeges tartalmát a jogsértőnek tiszteletben kell tartania (ez a feltétel megfelelhet a bírói gyakorlatban kialakított indokolatlanul bántó, sértő és durva minőségnek, ami kizárja a személyiségi jog korlátozását). A korábbi bírói gyakorlatban a jogellenességet kizáró ok a képmáshoz és hangfelvételhez, a jó hírnévhez és becsülethez való jogra terjedt ki. A Ptk. rendelkezéséből ilyen szűkítés nem következik, bármely személyiségi jog megsértése - az előbbi feltételek fennállása esetén - mentességet ad az elkövetőnek. Továbbra is alkalmazandó az a bírói gyakorlat, amely szerint a közszereplésről készült fényképfelvétel közzététele csak akkor nem jogsértő, ha az más személyiségi jogot nem sért, de nem sértheti az emberi méltóságot.”⁴⁶

⁴⁴ <http://www.lb.hu/hu/joghat/12012-szamu-bkmpje-hatarozat> 2013.06.26.

⁴⁵ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 2:44. § [Közéleti szereplő személyiségi jogának védelme]

⁴⁶ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

3. A sajtó-helyreigazítási eljárás és per

A sajtó-helyreigazítási per, mint a Pp. Negyedik Részében és XXI. fejezetében szabályozott különleges eljárás, amelyet sajátos szabályok jellemeznek. Ez a fejezet csak az ennek már korábban említett külső normatív környezetét alkotó jogforrásokkal együtt értelmezhető és alkalmazható. Ahogy a normatív környezete változott az elmúlt évtizedek alatt, úgy ez a fejezet is sokat változott.⁴⁷

Bár a Pp. vonatkozó fejezetcíme a „Sajtó-helyreigazítási eljárás” címet viseli, a gyakorlatban a sajtó-helyreigazítási eljárás alatt azt a szakaszt értjük, amikor a személy, akinek a „személyes tényekhez való sajtóhűséggel kapcsolatos jogát” megsértették, és helyreigazítást kér a sajtószertől. Amennyiben erre egyáltalán nem vagy nem megfelelően kerül sor az érintett személy szerint, akkor indíthat sajtó-helyreigazítási pert, amely már egy bíróság előtt lefolytatott eljárás lesz a per keretén belül.⁴⁸

A sajtó-helyreigazítás olyan sajátos személyiségvédelmi eszköz, amely közvetve egyéb érdekek védelmére is szolgálhat. Érvényesítésére azonban csak a jogszabály által meghatározott körben a jogintézmény társadalmi rendeltetésének megfelelően kerülhet sor.⁴⁹

Különbséget kell tenni a személyiség jogvédelmi eszközök között, mégpedig az ún. általános személyiségvédelmi per és a sajtó-helyreigazítási között. Mindkettő eljárásnál a Ptk. IV. és VII. fejezetében foglalt magánjogok, illetve jogos érdekek bírósági védelmét biztosítják, de anyagi szempontból a személyiségvédelmi perben a védelem tárgyköre szinte korlátlan, míg a sajtó-helyreigazításnál a védelem kizárólag a „személyes tényekhez való sajtóhűség” megsértésekor kérhető.⁵⁰ Utóbbi egyfelől többletvédelmet kínál a személyiségvédelem általános szabályaihoz képest, másfelől a védelemnek ezt a speciális módját a jogsértés elkövetésének eszközéhez fűzi, egyúttal meghatározza a jog védelmének a módját is, amely a helyreigazító közleményből áll.⁵¹ Helyreigazításra csak akkor kerülhet sor, ha jogsértést a sajtó (média) valósítja meg sajtóközleményben, mégpedig a valótlan vagy a valóságot hamis színben feltüntető (híresztelő) tényállítások közlésével úgy, hogy az valakinek a személyére vonatkozik, ezáltal a személyiségi jogát sérti.⁵² Helyreigazítás követelhető a valótlan tény híresztelése miatt is. Ezen a mástól származó információ továbbadását értjük. A PK 14. Sz. áf. szerint

⁴⁷ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1344-1345. o

⁴⁸ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1344-1345. o

⁴⁹ Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalás: A sajtó-helyreigazítás érvényesülési köre és az elbírálásnál irányadó szempontok

⁵⁰ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1345.o.

⁵¹ Kovács László: A sajtó-helyreigazítási eljárás. In Petrik Ferenc (szerk.): Polgári eljárásjog. Kommentár a gyakorlat számára. HVG-Orac, Budapest 2007. 753.o.

⁵² Kiss - Rónay - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 171.o.

nemcsak a közvetlen észlelésen alapuló közlés, hanem a mástól szerzett értesülések továbbadása esetén is kötelező lehet a sajtó-helyreigazítás. Akkor is, ha a sajtó híven közli más személy nyilatkozatát (BH 1990/9-332.).⁵³

A véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.⁵⁴ A valótlan állítások vonatkozásában az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában különbséget tett értékítélet, véleménynyilvánítás és tényközlés között. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Az értékítélet és a véleménynyilvánítás időnként nehezen határolható el egymástól.⁵⁵ „Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alapjoga nem korlátozódik csupán értékítéletekre”.⁵⁶

A sajtó-helyreigazítási jog, mint a személyiségi jogvédelem egyik eszköze, csak különös jogsérelem esetén vehető igénybe, de ez nem zárja ki a lehetőségét annak, hogy a jogában sérelmet szenvedett fél egyéb jogvédelmi eszközt is igénybe vegyen. Párhuzamosan vagy azt követően indítható az ún. általános személyiségvédelmi per, de csak abban az esetben, ha nem ugyanaz lenne a kereseti kérelem tárgya, mert akkor választania kell a kettő között. A Legfelsőbb Bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a sajtó-helyreigazítási per nem eredményez perfüggőséget, és a sajtó-helyreigazítás iránti kereset tárgyában hozott ítélet, illetve az egyezséget jóváhagyó végzés sem képez ítélt dolgot.⁵⁷

---

⁵³ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; 2013.

⁵⁴ Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalás

⁵⁵ www.jak.ppke.hu/tanszek/polgjog/letolt/5.doc - Tattay Levente: Közszereplők nem vagyoni kártérítési perai 2013.05.05.

⁵⁶ Halmai Gábor: Közszereplők személyiségvédelme kontra közügyek vitathatósága. *Fundamentum* 2000/2. Idézi: www.jak.ppke.hu/tanszek/polgjog/letolt/5.doc - Tattay Levente: Közszereplők nem vagyoni kártérítési perai 2013.05.21.

⁵⁷ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1346.o.

⁵⁸ Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 171.o.

3.1. A sajtó-helyreigazítási eljárás célja és biztosítéka

A sajtó-helyreigazítási eljárás célja: a gyors elégtétel, amely a helyreigazítási jog gyors érvényre juttatása. A gyorsaságnak ennél a személyiségvédelmi eszköznél kiemelt szerepe van, hiszen a sérelem súlyosságát nagymértékben fokozza a közölt információ széles körű nyilvánossága, és az ilyen közléssel elért tömeghatás.⁵⁸

A sajtó-helyreigazítás eljárási szabályai a procedúra gyors lefolytatását szolgálják. A Pp. szabályoz egyes gyorsító eljárásokat a sajtó-helyreigazítási eljárás körében, amelyek az eljárás célját szolgálják. A bíróság a sajtó-helyreigazítási perben soron kívül jár el. Ez olyan kivételes szabály, amely mind az első és másodfokon, sőt még a felülvizsgálati eljárásban is kötelező. „A sajtó által okozott sérelem súlyának a következményei, az erkölcsi rehabilitáció, illetve a tényszerű tömegtájékoztatás presztízséhez fűződő érdek indokolja ezt a szabályt.” A soronkívülség sérülése esetén bármelyik fél kifogást emelhet az eljárás elhúzódása ellen.⁵⁹

A tanács elnöke legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított 8. npra tárgyalást tűz ki, kivéve, ha a keresetlevél benyújtása elkésett, vagyis az igazolási kérelemmel nem élt vagy annak nem helyt az adott bíróság, mert a bíróság ebben az esetben a keresetlevelet idézés nélkül elutasítja.⁶⁰

Nincs helye a perben sem igazolásnak, sem viszontkeresetnek, sem szünetelésnek.⁶¹ Az első tárgyalásnak nem jelent akadályt, ha felek közül nem jelenik meg valamelyik a tárgyaláson.

Amennyiben egyik fél sem jelenik meg, akkor kell a pert megszüntetni.⁶² A tárgyalás elhalasztását csak legfeljebb 8 npra lehet kérni, ha a felperes kéri és a már feltárt bizonyítékokat bizonyítás eredményességét valószínűsítik. A másodfokú bíróság a fellebbezést legkésőbb az iratok beérkezésétől számított 8 napon belül köteles tárgyalni, ezzel is gyorsítva az eljárás menetét.⁶³

A sajtó-helyreigazítás biztosítéka a médiaszolgáltató objektív felelőssége, amely esetében a helyreigazítási kötelezettség a jogsértő állítás közzétételéhez kötődik, és nem attól függ, hogy a sajtó vétkesen járt-e el. A bírói gyakorlatban a helyreigazításra kötelezik a sajtót akkor is, ha a közlés nem közvetlen, hanem idegen forrásból származik (pl. nyilatkozat, interjú közlésekor, vagy esemény

---

⁵⁹ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1363.o.

⁶⁰ Pp. 344.§ (2) bekezdés

⁶¹ Pp. 344.§ (3) bekezdés

⁶² Pp. 345.§ (1) bekezdés

⁶³ Pp. 345. § (2) bekezdés

közvetítésekor), a személyiségi jogot sértő magatartásnak a sajtó csak közvetítője.⁶⁴ A Legfelsőbb Bíróság 14. sz. állásfoglalása szerint, tehát a sajtó helyreigazítással tartozik akkor is, ha nyilvános eseményről tudósítva ott elhangzott, valótlan tényállítást idéz. Tehát nem csak a közvetlen észrevételen alapuló tényállítások, hanem a mástól szerzett értesülések továbbadása, közlése, vagy híresztelése esetében is sajtó-helyreigazításnak van helye. Például választási vitáról a sajtószerv csak akkor közölhet idézetet, tudósítást, ha azt kívánságra kiigazítja, kivéve, ha annak az állításnak a tartalma minden kétséget kizáróan bizonyíthatóan igaz.⁶⁵

3.2. A sajtó-helyreigazítási eljárás szabályai

3.2.1. A sajtó-helyreigazítási igényérvényesítés és a határidők

Pp. 342 § (1) bekezdése rögzíti, hogy a sajtó helyreigazításának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény szerinti közzétételét az érintett személy vagy szervezet az általa vitatott közlemény közzétételétől számított harminc napon belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól, a sajtótermék szerkesztőségétől vagy a hírügynökségtől. A (2) bekezdés rögzíti, hogy a határidőben kért helyreigazítás közzétételét csak akkor lehet megtagadni, ha a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfolható. A 343. § (1) bekezdése pedig rendelkezik arról, hogy a jogosult mikor nyújthat be keresetet, ha a médiaszolgáltató, a sajtótermék szerkesztősége vagy a hírügynökség a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az azt igénylő fél ellene keresetet indíthat.

A sajtó-helyreigazítási eljárást a Pp. 324. § - ának az (1) bekezdése az anyagi jogszabályokon túl speciális többlet feltételhez köti, méghozzá a peres eljárás megelőző igényérvényesítéshez, tehát ez az előzetes eljárás az első stádiuma. Ez a stádium egyben a pernek kötelező és mellőzhetetlen előfeltétele. A sajtó-helyreigazítási pert csak akkor lehet elrendelni, ha a helyreigazítási igényt írásban, a helyreigazítani kért tényállítások pontos megjelölésével érvényesítették, ha ezt elmulasztotta az érintett személy, akkor az írásbeliség hiánya miatt érvénytelenséget von maga után. Továbbá másik fontos feltétel, hogy a helyreigazítást a Pp. által előírt média közzétételétől számított 30 napos határidőn belül a

⁶⁴ Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 171.o.

⁶⁵ Sajó András: Sajtó-helyreigazítás és sajtójog. A Schmidt-ítélet margójára; Jogtudományi Közlöny 2001/5. 205-212.o.; 206.o.

médiaszolgáltatótól, a sajtótermék szerkesztőségétől vagy a hírügynökségtől kell kérni, különben a határidő elmulasztása a sajtó-helyreigazítási jog elvesztéséhez vezet és nincs lehetőség igazolásra. Ebben az esetben az általános szabályok szerint érvényesíthető igények nem vesznek el. Ez a határidő anyagi jogi határidő, ami azt jelenti, hogy a helyreigazítást kérő nyilatkozatnak az előírt 30 napos határidőn belül meg kell érkeznie a sajtószervhez.⁶⁶ Ez a határidő egyben jogvesztő határidő is, az elévülés szabályai nem alkalmazhatóak rá. A határidő kezdőnapja a médiatartalom közzététele, ami lehet a médiatartalom megjelenésének, folytatólagos közlés esetén az utolsó közlemény megjelenésének és elektronikus sajtó esetén a közvetítésnek (sugárzásnak) a napja. A harmincnapos intervallum kezdete elvileg a sajtóközleményben feltüntetett dátum, de a sajtószerv bizonyítja, hogy a terjesztés már a keltezés megelőzően elkezdődött és erről a felperes tudott, akkor a határidő számítását a terjesztéstől kell kezdeni.⁶⁷ A Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a felek a sajtó-helyreigazítás közlésének időpontjában megállapodhatnak. Az Smtv. 12.§ (2) bekezdése rögzíti, hogy egyes sajtószerv a helyreigazító közleményt milyen határidővel köteles közölni: helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni. A közlés határidejével kapcsolatban a sajtótermékek esetében találkozunk bizonytalansággal: a közlemény közzétételének kötelezettsége az igény kézhezvételét követő öt napon belül terheli a napilapot akkor is, ha az igény a napilap havonta megjelenő mellékletében közzétett közlemény helyreigazítására irányul (BH 1990/469.).

3.2.2. A helyreigazítást kérő kérelem és a helyreigazító közlemény tartalma

A törvény nem szól arról, hogy a helyreigazítást kérő iratnak mit kell tartalmaznia, ezt a bírói gyakorlat alakította ki. A helyreigazítási kérelemben, amelyben felszólítja a jogosult a sajtószervet a helyreigazításra tartalmaznia kell a sérelmezett közlemény pontos megjelölését, a kifogásolt

⁶⁶ Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 173.o.

⁶⁷ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1353.o.

tényállításokat, a helyreigazításra vonatkozó kifejezett kérelmet esetleg a helyreigazítás szövegét, vagy akár a jogosult sajtószervhez eljuttatott válaszlevelét, ha a jogosult a valós tények közlését is kívánja, akkor azt is bele kell foglalnia. Ha a jogosult által közzétenni kívánt válaszlevél terjedelme a valótlan vagy hamis színben feltüntetett tényekhez képest túlságosan terjedelmes, akkor a sajtószervnek sajtó-helyreigazítási kérelemként kell el fogadnia és a helyreigazító közleményt a szükséges terjedelemben megszővegezve közzétenni.⁶⁸ A jogosult nem követelhet többet a bírósági eljárásban, nem követelhet olyan nyilatkozat közzétételét, amely helyreigazítás szükséges mértékét akár tartalmában, akár terjedelmében túllépi. A perben csak az írásban közölt kérelemben megjelölt tényállítások helyreigazítását lehet kérni. Nem igényelheti a fél a közlemény kereteit meghaladó további tényeknek és körülményeknek vagy a jogosult véleményének a közzétételét. Nem igényelheti a sajtóközlemény kiegészítését sem. Az Smtv. a közlemény alakját és tartalmát nem részletezi, csupán annyit tartalmaz, hogy a helyreigazító közleményből ki kell tűnnie a sérelmes közlemények mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények. A közlemény szövege nem alakítható úgy, hogy a tartalma elveszítse a helyreigazító jellegét, tehát nem fogadható el az a helyreigazítás, ha a sajtó a kívánt szöveget közli ugyan, de ahhoz olyan megjegyzéseket vagy véleményt fűz, ami a közlemény helyreigazító jellegét lerontja.⁶⁹ A „Szerkesztői üzenetek” között⁷⁰ és a „Posta” rovatban közlése a közleménynek nem tekinthető megfelelő helyreigazításnak.⁷¹

3.2.3. A sajtó-helyreigazítás érvényesítésének korlátai

A sajtó-helyreigazítás érvényesítésére csak a jogszabály által meghatározott körben és a jogintézmény társadalmi rendeltetésének megfelelően kerülhet sor. A kifejezéseket, tényállításokat, a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott jelentés szerint kell figyelembe venni, és valóságtartalmuknak megfelelően értékelni. A kizárólag betű szerinti, formális, mechanikus értelmezés az esetek többségében ellentétes a sajtó-helyreigazítás céljával és rendeltetésével. Az sajtó-helyreigazítási igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga összefüggéseinek az egészében kell vizsgálni. Kifejezetten

⁶⁸ Legfelsőbb Bíróság PK. 15. sz. állásfoglalás; Petrik 2001. 186. o. Idézi: Tattay Levente: Közszerplők sajtó-helyreigazítási ügyei. Közjegyzők Közlönye, 2005/9. 8-20.o.; 9.o.

⁶⁹ Legfelsőbb Bíróság PK. 15. sz. állásfoglalása - A helyreigazító közlemény tartalmának megállapítása Idézi: Imreh Katalin: A Legfelsőbb Bíróság kollégiumi állásfoglalásai a sajtó-helyreigazítási eljárásról. Magyar Jog; 1984/7-8. 613-618.o.; 615.o.

⁷⁰ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1359.o.

⁷¹ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1375.o.

kiemelendő a kifejezések szövegkörnyezetbe illesztése és az egymással összetartozó részek összefüggésben történő vizsgálata. Elő kell segíteni, hogy a sajtó ne élhessen vissza a helyzetével, ugyanakkor ügyelni kell arra, hogy helyreigazítást kérő se éljen vissza ezzel a jogintézménnyel. Ezért, ha a közlemény megfelel a valóságnak teljes egészében, akkor az egyes részlet nem szolgálhat alapul a helyreigazításra. A Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalása szerint a helyreigazítást kérő személyének megítélése és a közvélemény megítélése szempontjából közömbös részlete, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. Annak a körülménynek a megítélése, hogy a sérelmezett rész közömbös részlet-e, esetleg pontatlanság, vagy a vélemény kategóriába tartozik, a bíróság feladata. A sajtóperekben eljáró bírók nem újságírók, nem nyelvészek, pedig egy-egy kérdés eldöntése gyakran nagy sajtóműfaji és nyelvészeti szakértelmet igényel, ezért jobb híján a korábban meghozott, analógnak tűnő ítéleteket, vagyis a jól-rosszul kialakult joggyakorlatot veszik alapul.⁷²

A Kúria elődje a Legfelsőbb Bíróság állásfoglalásában felhívja a figyelmet arra, hogy a jogsértő közlés történhet közvetetten is: célzásokkal, utalásokkal, egyes tényállás elemek téves következtetésre indító átcsoportosításával.⁷³ A valóság hamis színben történő feltüntetése rendszerint a tények célzatos kiválogatásán és csoportosításán alapul, mely egyes valós tények elhallgatásával történik, amelyek alkalmasak a valóságtól eltérő látszat kialakítására.

3.2. A sajtó-helyreigazítás jogosultja és kötelezettje: a peres felek

A sajtó-helyreigazítási perben ugyanazok a felek, mint az azt megelőző sajtó-helyreigazítási eljárásban: sajtó-helyreigazítási eljárás jogosultja a per felperese, a sajtó-helyreigazítási eljárási jogviszony kötelezettje, pedig a per alperese.

A sajtó-helyreigazítási eljárás jogosultja lehet természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet is. A Pp. -ben említett „érintett személy” fogalmát a bírósági joggyakorlat a következőképpen értelmezi a Legfelsőbb Bíróság PK. 13. sz. állásfoglalásban foglaltak szerint: „Sajtó-helyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény - nevének megjelölésével vagy egyéb módon - utal, vagy akinek a személyére a sajtóközlemény tartalmából felismerhető.” Sajtó-helyreigazítást az is követelhet, akit név szerint nem jelöltek meg, ha a közlés a személyére vonatkozik, a

---

⁷² <http://atlatszo.hu/2011/11/12/a-sajtoszabadsag-es-jogi-korlatai-magyarorszagon> - A sajtószabadság jogi korlátai Magyarországon 2013.05.10.

⁷³ Imreh Katalin: A Legfelsőbb Bíróság kollégiumi állásfoglalásai a sajtó-helyreigazítási eljárásról. Magyar Jog; 1984/7-8. 616.o.

személyét érinti, feltéve, hogy személye a sajtóközlemény tartalmából valamilyen módon felismerhető, ezért továbbra is irányadónak kell venni a BH 1993/422. sz. határozatot. Keresetindítási joga így annak nincs, akinek a személye sem közvetlenül, sem közvetett módon nem ismerhető fel a közlemény tartalmából.⁷⁴ Továbbra sem feltétele azonban a sajtó-helyreigazítás követelésének az, hogy a valótlan tényközlés a jogosult személyiségét, jóhírnevét vagy becsületét is sérti-e.⁷⁵ Ha a sajtóközlemény a jogi személyt és képviselőjét ellátó tagját is egyaránt érinti, akkor a képviselő mind saját és mind a jogi személy képviselőjeként kérheti a helyreigazítást. A sajtó-helyreigazítási per felperese lesz a helyreigazítást igénylő fél, aki az azt megelőző helyreigazítási eljárásban is már jogosult volt. Csak a jogi személy tagja kérheti a jogi személy tagját érintő közlemény helyreigazítását a jogi személy nem.⁷⁶ Kivételes perek közé tartozik a sajtó-helyreigazítási per, mert a perbeli cselekvőképesség megilleti azokat is, akik a polgári jog szerint korlátozottan cselekvőképesek és jogaik védelmében felléphetnek,⁷⁷ perben személyesen eljárhatnak.⁷⁸ A sajtó-helyreigazítási jog csak személyesen érvényesíthető, így a követelésének a joga a felperes halála esetén nem örökölhető, nem száll át, a per megszüntetésének van helye ilyenkor.⁷⁹ A pert megelőző helyreigazító eljárásban sincs helye a jogutódlásnak. Az igényérvényesítés személyhez kötött, de az elhunyt jogosult helyébe léphet a perbe a jogutód, amennyiben a jogosult már korábban megindította azt.⁸⁰ Ha a tényállítás több személyt érint, mindegyikük csak a rá vonatkozó tényállítás miatt érvényesíthet igényt; a jogérvényesítés érdekében tett lépései, a perindítás stb. a többiekre nem terjed ki (LB PK 13. sz. áf.). Nem kérhet sajtó-helyreigazítást a jogi személy az alkalmazottja, tagja, tisztségviselője nevében, ha a közlemény - név szerint vagy közvetett utalással - kizárólag valamelyik alkalmazottját, tagját, tisztségviselőjét jelöli meg. Az alkalmazott, tag, tisztségviselő személyesen kérhet helyreigazítást akkor is, ha a sérelem egyébként a munkakörével, feladatkörével kapcsolatos.⁸¹

Pp. 343. (1) bekezdésében megállapítja, hogy a sajtó-helyreigazítási per alperese a médiaszolgáltató, a sajtótermék szerkesztősége vagy a hírügynökség lehet. A helyreigazításra az a sajtószerv lesz köteles, amely a sérelmezett sajtóközleményt megjelentette vagy sugározta.⁸² Az Smtv. 1. § és 2. pontja a médiaszolgáltató fogalmát tisztázza: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi

⁷⁴ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1349.o.

⁷⁵ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, 2012-2013.

⁷⁶ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1351.o.

⁷⁷ Ptk. 85. § (1) bekezdés

⁷⁸ Pp. 49. § (1) bekezdés

⁷⁹ Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 177.o.

⁸⁰ Kovács László: A sajtó-helyreigazítási eljárás. In Petrik Ferenc (szerk.); 2007, 758/1.

⁸¹ Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, 2012-2013.

⁸² Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 175.o.

személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében. A médiatartalomnak két fajtája van: a médiaszolgáltatás és a sajtótermék. Ezeknek jellemzői közösek abban, hogy mind a kettőnek nyújtása gazdasági tevékenység körében történik és a szolgáltató a szolgáltatásért szerkesztői felelősséget visel. A különbség a következőkben áll fenn. A médiaszolgáltatás célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakozás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása elektronikus hírközlő hálózaton keresztül (műsorszámot továbbítása lehet lineáris vagy lekérhető). A sajtótermékek rendeltetése az, hogy szövegből, illetve képekből álló tartalmakat szintén tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából juttattassanak el a nyilvánossághoz. Tárgyunk szempontjából a műsorszám és a sajtótermék tartalma között nem kell különbséget tennünk, mert az utóbbi esetben is csak egy személyre vagy szervezetre vonatkozó tényközléssel kell törődnünk. Jelentősége ezzel szemben annak van, hogy a sajtótermék milyen formában jelenik meg. Egyfelől sajtóterméknek minősülnek a napilapok vagy más időszaki lapok egyes számai, amelyek a szövegekből illetve képekből álló tartalmat nyomtatott formátumban juttatják el a nyilvánossághoz; másfelől szintén sajtóterméknek minősülnek az internetes újságok és a hírportálok, amelyek a szövegekből illetve képekből álló tartalmat valamely elektronikus hírközlő hálózaton teszik nyilvánossá.⁸³ Az internetes hírportálokkal, tartalomszolgáltatókkal kapcsolatban megosztott volt a bíróságok közötti vélemény abban, hogy sajtószervnek minősül-e. A rendszeres megjelenés és írásbeliség miatt inkább az időszaki lapokhoz áll közel. Végül kialakult egy következetes bírói gyakorlat, amely szerint a saját főszerkesztővel és munkatársakkal rendelkező önálló szerkesztőség által szerkesztett tartalommal bíró internetes oldal önálló sajtószervnek minősül.⁸⁴ „Akkor tekinthető az internetes tartalomszolgáltatás sajtóterméknek, ha a honlap használója fő tevékenységként, hivatásszerűen, továbbá rendszeresen nyújtja, és tartalma szerint híreket, riportokat és egyéb cikkeket tesz közé, amelyek megfelelnek a sajtótájékoztatás ismérveinek.”⁸⁵ A korábban már a sajtótermék fogalmánál említett módon az Smtv. tárgyi hatálya alá tartozik az internetes tartalom is, amennyiben a fenti feltételeknek eleget tesz. A Pp. 342. §-ának (1) bekezdése a helyreigazítási kötelezettséget kiterjeszti a hírügynökségre is. A hírügynökségek tevékenysége arra

⁸³ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, 2012-2013.

⁸⁴ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1349.o.

⁸⁵ Kovács László: A sajtó-helyreigazítási eljárás. In: Petrik Ferenc (szerk.) 2007. 752-753.o.

irányul, hogy a médiatartalom szolgáltatók részére eseményekről és jelenségekről tudósításokat, fényképeket és egyéb felhasználható hírközlési anyagokat készítsenek. A médiatörvény 101. §-ának (1) bekezdése alapján folytatja tevékenységét a Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Részvénytársaság, amely közszolgálati tevékenysége körében végzi a hírügynökségi tevékenységet és teljesíti törvényben meghatározott közérdekű feladatait.⁸⁶

3.3. Az illetékesség és a keresetlevél

A Pp. 344. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a perre az a bíróság illetékes, amelynek területén a sajtótermék szerkesztősége, a hírügynökség vagy a médiaszolgáltató székhelye, illetve lakhelye található. A bíróság illetékességét a médiaszolgáltató helyi stúdiójának székhelye is megalapozza.

A keresetlevélben a Pp. 121.§ -ában foglaltakon túl a 343. § (4) bekezdésében foglaltakat is tartalmazni kell: meg kell jelölni az igényelt helyreigazító nyilatkozat tartalmát, igazolni kell, hogy a felperes a helyreigazítást a törvényes határidőn belül igényelte, napilap vagy folyóirat (időszaki lap) esetében, amennyiben rendelkezésre áll csatolni kell a kifogásolt közleményt tartalmazó lappéldányt, internetes sajtótermék esetén a kifogásolt közlemény kinyomtatott változatát. A törvényes határidőben megérkezett helyreigazítási kérelmet a helyreigazítást kérő levél másolatával és az elküldését igazoló okirat csatolásával lehet igazolni. A Pp. 343. § (3) bekezdése kimondja, hogy a keresetet a közlési kötelezettség utolsó napjától számított tizenöt nap alatt kell megindítani. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye. A Pp. 343. § (2) bekezdése továbbá rögzíti, hogy a keresetet más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet. A felperes keresethalmazatot nem hozhat létre, a keresetlevéllel nem léphet fel több alperessel szemben, illetve több sajtóközlemény miatt sem.

3.4. A bizonyítás a sajtó-helyreigazítási perben

A Pp. 346. § (1) bekezdése szabályozza a felvehető bizonyítékok körét: a sajtó-helyreigazítási perben csak olyan bizonyítékok felvétele lehetséges, amely a tárgyaláson rendelkezésre áll, és amelyek alkalmasak arra, hogy a közlemény kifogásolt tényállításainak valóságát nyomban igazolják, vagy a keresetben foglaltakat nyomban megcáfolják, illetve amelyeket a peres felek nyomban felajánlottak.

---

⁸⁶ HVG-ORAC Jogkódex: Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, 2012-2013.

A bizonyítási kötelezettség a felek között eltérően alakul. A Pp. 345. § (2) bekezdése szerint a felperesnek kell bizonyítania, hogy a közleményt rá vonatkozik, vele kapcsolatos vagy közérdeket sértő, ha a közlemény cáfolatán felül a való tények közlését is kéri, akkor ezek valóságát, hogy a helyreigazítást határidőben kérte az alperestől. A határidőben kért helyreigazításnak a közlése csak abban az esetben tagadható meg, ha a helyreigazítási kérelemben foglaltak valódisága nyomban megcáfolhatóak.⁸⁷ Az alperesnek kell bizonyítani a helyreigazítási kötelezettség alóli mentesülés érdekében, hogy a felperes által sérelmezett tényállítások a valóságnak megfelelnek. A Legfelsőbb Bíróság PK. 14. sz. állásfoglalása szabályozza a bizonyítást a sajtó-helyreigazítás perben és kimondja, hogy olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét. Ez azt is jelenti, hogy a sajtószerv nem hivatkozhat eredményesen a felelősség alóli kimentése érdekében arra, hogy a sérelmezett sajtóközleményt más újságokban megjelent sajtóközleményekre, informátoraira illetve köztudomásúnak tűnő tényekre alapozta.⁸⁸ A bizonyítási teher szabályai eltérően alakulnak abban az esetben, ha a felperes nem csak a közzétételt kéri, hanem azt is, hogy kitűnjön a helyreigazításból, hogy a közleménynek mely állításai voltak valótlanok és melyek tüntettek fel hamis színben tényeket. „Ha a felperes a sajtóközleményben foglaltakkal szemben felhossa a való tényeket,...úgy őt kell bizonyító félnek tekinteni és vele szemben kell a bizonyítatlanság követelményeit alkalmazni.”⁸⁹

3.5. A határozat és az egyezség a sajtó-helyreigazítási perben

A Pp. 345. (3) bekezdésben foglaltak szerint, ha a bíróság a per érdemében dönt és a keresetek helyt ad, megfelelő határidő tűzésével kötelezi az alperest az ítéletnek a rendelkező részében megállapított szövegű helyreigazítás közlésére. Az ítéletben a helyreigazítás módját és a közzététel határidejét, a reális teljesítési idő és az előkészítésekre figyelemmel, is meg kell állapítani a bíróságnak. A bíró eltérhet a felperes által előterjesztett kérelemtől.⁹⁰ „A helyreigazító közlemény szövegét a kérelem és ellenkérelem korlátain belül a bíróság belátása szerint állapítja meg.” Részítélet és közbenső ítélet nem hozható. Az ítélet lehet elutasító, helyt adó és a kettő kombinációja. A Pp. 346. § (1) bekezdése kimondja, hogy a sajtó-helyreigazítási perben hozott ítélet ellen perújításnak nincs helye.

⁸⁷ Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. 10. kiadás. Osiris Kiadó, Budapest 2010. 653.o.; 497.o.

⁸⁸ Tattay Levente: Közszereplők sajtó-helyreigazítási ügyei. Közjegyzők Közlönye, 2005/9: 11.o.

⁸⁹ Kengyel; 2010. 498. o.

⁹⁰ Kiss - Rónay Zoltán - Sántha - Szabó: A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.); 2011. 180.o.

A törvény kizáró rendelkezéseinek hiányában az egyezségre lehetőség van. A kereset oszthatatlanságából adódóan fogalmilag kizárt a részegyezség megvalósulása. A bíróság dönti el, hogy a konszenzus megvalósul-e. Itt is vizsgálni kell a helyreigazító közlemény szövegét, meghatározott közzétételi időpontot, illetőleg módját. A helyreigazító időpontban a pert megelőzően is megállapodhatnak. A megállapodásnak a perre nézve olyan jelentősége van, hogy az elmulasztott időponttól kezdődik a perindítási határidő.⁹¹

4. Összefoglalás

A sajtó a személyiségi jogok érvényesülését biztosítja, de egyben lehet a személyiségi jogok sérelmének a forrása is. A sajtószabadság ebből kifolyólag korlátozott, nem sértheti más jó hírnevét, azzal, hogy más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. Ha a sajtószerv nem tesz eleget ennek a követelménynek, akkor van helye sajtó-helyreigazításnak, mint a személyiségi jogvédelem eszközének.

A személyiségvédelem azonban a közszereplők szempontjából gyengébb, az alkotmányosan védett magánszférájuk szűkebb. Ez azonban a demokratikus nyilvánosságból adódik és így a közélet szereplőinek el kell viselniük az őket ért kritikákat, a személyüket, tevékenységüket kedvezőtlenül feltüntető és támadó véleményeket, bírálatokat. Ezekben az esetekben nem lehet megalapozott a személyiségvédelem. Sajó András álláspontjával egyetértek, hogy sok esetben ebből adódik probléma, hiszen a magánember személyiségi védelmét összekeverik a közügyekhez szükséges nyíltsággal.⁹² Fontos az, hogy a közügy a sajtó útján a nyilvánosságra kerüljön és formálja a közvéleményt, hiszen a demokratikus társadalmak működéséhez ez elengedhetetlen követelmény. Mindenkinek joga van arra, hogy hiteles, pontos tájékoztatást kapjon a közügyekről a sajtó útján. A sajtó továbbá egy olyan fórumot biztosít, ahol lehetőség van a különböző álláspontoknak a kifejtésére, megismerésére és éppen ezért a politika szempontjából meghatározó a sajtó jelentősége. A sajtó azonban e jogának gyakorlásával sok esetben vissza is él, ennek visszaszorítása érdekében szükséges a sajtó-helyreigazítás és olyan döntések a bíróság elé került ügyekben, hogy visszatartó ereje legyen a sajtószervekre nézve.

---

⁹¹ Gáspárdy László: A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.); 2010. 1373.o.

⁹² Sajó András: Sajtó-helyreigazítás és sajtójog. A Schmidt-ítélet margójára; Jogtudományi Közlöny 2001/5. 212.o.

A jogszabályokon alapuló nyomásgyakorlásra a korábban kialakult joggyakorlat sokkal kifinomultabb eszközöket biztosít, mint az új médiaszabályok közvetlen alkalmazása.⁹³ A sajtóhelyreigazítás biztosítékaként a joggyakorlat termékeként megjelenik, hogy a sajtószervet objektív felelősség terheli, amely nem túl népszerű az újságírók körében. Sárkány Ildikó álláspontjával egyetértve megállapítom, hogy a sajtó szabad és független, de saját lapjától nem válhat szabaddá és függetlenné.⁹⁴ A sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét. Főleg oknyomozó riportok esetében okoz ez nehézséget. Hírügynökségek sokszor kikötik szerződésben, hogy nem vállalnak felelősséget az általuk szolgáltatott hírekért. A bírósági esetek többsége szerint, amennyiben a sajtószerv nem tud tanúkkal, a cikkeket alátámasztó dokumentumokkal és szakértőkkel érkező a sajtóhelyreigazítási perre, akkor nehezen tud nyerni. A sajtónak ez a képtelen perbeli pozíciója teszi legsebezhetőbbé a sajtószabadságot.⁹⁵ Azt azonban hozzá kell tenni, hogy amennyiben egy bírósági eljárás során a sajtó bizonyítani, de legalább valószínűsíteni tudja, hogy a hiteles, pontos és gyors tájékoztatás érdekében megtett mindent, úgy bízhat a bíróságok korrekt ítéletében.⁹⁶

Továbbá kialakult joggyakorlat, hogy például a sajtóhelyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a helyreigazítást kérő személyének szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra, illetve véleményre, vitára nem lehet helyreigazítást kérni. Ezek megítélésénél a döntés egyedül a bíró szabad mérlegelésén és a szabadbelátásán alapul, a polgári perrendtartás nem ad lehetőséget külön szakértő kirendelésére.

A magánszemély oldaláról vizsgálva pedig fontos leszögezni, hogy jogosult arra, hogy a sajtótartalom ne sértse a magánéletét, magántitkokat nem hozhat nyilvánosságra a hozzájárulása nélkül a sajtó, ami a bírói gyakorlat megerősítése révén az új Ptk.-ban is szabályozásra került. Koltay Andrással egyetérték, hogy a közönség számára érdekes és a közérdekű információ közel sem azonos, a kereskedelmi érdekekkel szemben, pedig az emberi méltóság és magánszféra sérthetlensége elsőbbséget élvez. Ebből kifolyólag a sajtó nem hivatkozhat arra, hogy a közérdekű kötelezettségeinek tesz eleget, amikor mások

⁹³ <http://www.jogiforum.hu/publikaciok/72.4.0> - Sarkady Ildikó: A sajtójog aktuális kérdései 2013.05.30.

⁹⁴ <http://atlatszo.hu/2011/11/12/a-sajtoszabadsag-es-jogi-korlatai-magyarorszagon> - A sajtószabadság jogi korlátai Magyarországon 2013.05.30.

⁹⁵ <http://atlatszo.hu/2011/11/12/a-sajtoszabadsag-es-jogi-korlatai-magyarorszagon> - A sajtószabadság jogi korlátai Magyarországon 2013.05.30.

⁹⁶ <http://www.jogiforum.hu/publikaciok/72.4.0> - Sarkady Ildikó: A sajtójog aktuális kérdései 2013.05.30.

magánéletének magántitkait, érdekes információit közli a közönséggel, mert eladható és van rá kereslet.⁹⁷ A sajtószerveknél a sajtótermék tartalmának kialakítása során így sok esetben a piaci verseny diktál, ami eladható azt közlik, ami a személyiségi jogok megsértésével együtt járhat, mert nem veszik figyelembe és háttérbe szorítják a nyereség érdekében. A sajtó-helyreigazítási eljárás szerepét ez indokolja és jelentőségét növeli, a sajtószabadság nem válhat korlátlaná.

Összességében elmondható, hogy túl sok teher terheli a sajtót, a sajtószabadság egyre több korlátba ütközik és az új szigorúbb rendelkezések megjelenése nehezíti is munkájukat az a ezen a területen dolgozóknak, másrészt viszont a magánszemélyek, a privátszféra védelme sem elégséges.

---

⁹⁷ <http://www.jogiforum.hu/mediajog/cikkek> - Koltay András: A magánszféra és a sajtó 2013.05.30.

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

Könyvek

Jobbágyi Gábor: Személyiségi és családi jog.

Szent István Társulat, Budapest, 2000.

Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. 10. kiadás.

Osiris Kiadó, Budapest 2010.

Petrik Ferenc: A személyiségi jogi védelme. A sajtó-helyreigazítás.

Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2001.

Petrik Ferenc szerkesztésében: A személyiségi jogi védelme.

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1992.

Tattay Levente: A közszereplők személyiségi jogai.

Dialóg Campus Kiadó, 2010.

Tanulmánykötetek

Gáspárdy László: A polgári perrendtartás magyarázata.

A sajtó-helyreigazítási eljárás; In: Németh János (szerk.)

Complex Kiadó, Budapest, 2010.

Kiss Daisy - Rónay Zoltán - Sántha Ágnes - Szabó Péter: Különleges perek.

Kérdések és válaszok a Polgári perrendtartás Különös részéből.

A sajtó-helyreigazítási per; In: Sántha Ágnes (szerk.)

HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011.

Kovács László: Polgári eljárásjog. Kommentár a gyakorlat számára.

A sajtó-helyreigazítási eljárás. In Petrik Ferenc (szerk.)

HVG-Orac, Budapest 2007.

HVG-ORAC Jogkódex

Kecskés László, Kőrös András, Makai Katalin, Orosz Árpád, Osztovits András, Petrik Ferenc: Polgári jog I/VI. - Bevezető és záró rendelkezések, Az ember mint jogalany, Öröklési jog;

In: Wellmann György (szerk.); Petrik Ferenc (főszerk.): Polgári Jog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára; HVG-ORAC, Budapest 2013.

Petrik Ferenc: XXI. fejezet; In: Petrik Ferenc: Polgári eljárásjog I-IV. - Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC, Budapest 2012-2013.

Folyóiratok

Halmai Gábor: Közszerplők személyiségvédelme kontra közügyek vitathatósága. Fundamentum 2000/2.

Imreh Katalin:

A Legfelsőbb Bíróság kollégiumi állásfoglalásai a sajtó-helyreigazítási eljárásról.

Magyar Jog; 1984/7-8.

Sajó András: Sajtó-helyreigazítás és sajtójog. A Schmidt-ítélet margójára;

Jogtudományi Közlöny 2001/5.

Tattay Levente: Közszerplők sajtó-helyreigazítási ügyei.

Közjegyzők Közlönye, 2005/9.

Web

https://segitseg.magyarorszag.hu/gyik/janKV_1_mediatorveny.html

www.jak.ppke.hu/tanszek/polgjog/letolt/5.doc - Tattay Levente: Közszerplők nem vagyoni kártérítési perei

<http://atlatszo.hu/2011/11/12/a-sajtoszabadsag-es-jogi-korlatai-magyarorszagon> - A sajtószabadság jogi korlátai Magyarországon

<http://www.jogiforum.hu/publikaciok/72.4.0>

<http://www.jogiforum.hu/mediajog/cikkek> - Koltay András: A magánszféra és a sajtó

<http://mediajogfigyelo.hu/index.php?do=a&id=2328> 2013.06.21.

<http://www.jogiforum.hu/hirek/29861>

http://mandiner.blog.hu/2013/06/26/a_szegeny_uj_sagirok_esete_az_uj_ptk-val

<http://www.lb.hu/hu/joghat/12012-szamu-bkmpje-hatarozat>

HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
- 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
- 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

Polgári Kollégiumi Állásfoglalások

- Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalás
A sajtó-helyreigazítás érvényesülési köre és az elbírálásnál irányadó szempontok
- Legfelsőbb Bíróság PK. 13. sz. állásfoglalás
A sajtó-helyreigazítási per indításainak a feltételei
- Legfelsőbb Bíróság PK. 14. sz. állásfoglalás
A bizonyítás a sajtó-helyreigazításban

- Legfelsőbb Bíróság PK. 15. sz. állásfoglalás
A helyreigazító közlemény tartalmának megállapítása

Egyéb határozatok

- 36/1994. (VI. 24.) AB határozat
- 54/2000.(XII.18.) AB határozat
- 96/2008. (VII. 3.) AB határozat
- LB Pfv.IV.20.426/1977.
- LB Pfv.IV.20.081/1999.
- BH 1990/469.
- BH 2004/104.